1.Charakterystyka ogólna gminy

Gmina Liniewo położona jest w centralnej części województwa pomorskiego, w powiecie kościerskim. Graniczy z gminami: Stara Kiszewa, Kościerzyna, Nowa Karczma i gminą Skarszewy, należącą do powiatu starogardzkiego. Teren gminy położony jest w obszarze mezoregionu Pojezierza Kaszubskiego. Znajduje się w obrębie wielofunkcyjnej strefy pojeziernej o charakterze rolno - leśno - turystycznym. Gmina położona jest w odległości 30 - 45 km od centrum Gdańska, na obrzeżu Trójmiejskiego Obszaru Metropolitalnego.

Podstawowe dane o gminie:
a) powierzchnia gruntów ogółem - 110 km²
b) struktura użytkowania gruntów:
- grunty orne, sady, łąki i pastwiska - 69,85 km²
- lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione - 25,52 km²
- pozostałe grunty i nieużytki - 14,63 km²
c) liczba obrębów geodezyjnych - 11
d) liczba sołectw -16
e) liczba miejscowości - 22
f) liczba mieszkańców w 2004 r. - 4794

2.Ludność

Rozwój ludnościowy gminy Liniewo

Gmina Liniewo jest podzielona na 16 sołectw, w skład których wchodzą 22 miejscowości. W końcu 2004 roku na terenie gminy wg U.S. zamieszkiwało 4794 osób, co stanowiło
- 0,22% ludności województwa ogółem,
- 0,68% ludności wiejskiej województwa pomorskiego,
- 11,1% ludności wiejskiej województwa powiatu kościerskiego

Od roku 1990 w gminie Liniewo (tabl.1) odnotowano przyrost naturalny liczby ludności o 4,7% a średnioroczna stopa wzrostu w tych latach wynosiła 0,34 %. Jest to tempo niższe od tempa wzrostu w sąsiedniej gminie Nowa Karczma, ale znacznie wyższe od odnotowanego w wielu miastach województwa. Przyrost ludności powiatu kościerskiego na terenach wiejskich w tym samym czasie wyniósł około 10%. Głównym powodem mniejszego przyrostu w gminie jest migracja spowodowana brakiem miejsc pracy.

2 *Tabl. 1 Rozwój liczby ludności gminy Liniewo w latach 1990-2004.*

Rok	Ludność (osoby)	Rok 1990 = 100%	Rok poprzedni = 100%
1990	**4581**	**100,0**	
1991	**4567**	**99,7**	**99,7**
1992	**4645**	**101,4**	**101,7**
1993	**4680**	**102,2**	**100,8**
1994	**4669**	**101,9**	**99,8**
1995	**4683**	**102,2**	**100,3**
1996	**4708**	**102,8**	**100,5**
1997	**4719**	**103,0**	**1002**
1998	**4774**	**104,2**	**101,2**
1999	**4771**	**104,1**	**99,9**
2000	**4719**	**103,0**	**98,9**
2001	**4764**	**104,0**	**101,0**
2002	**4828**	**105,4**	**101.3**
2003	**4813**	**105,1**	**99,7**
2004	**4794**	**104,7**	**99,6**
2005			

Gęstość zaludnienia w gminie Liniewo jest zbliżona do średniej gęstości na terenach wiejskich województwa pomorskiego, ale wyższa niż na terenach wiejskich powiatu kościerskiego.

Wyszczególnienie	Gęstość zaludnienia Osób na km²
Województwo pomorskie- wieś	40,8
Powiat kościerski- wieś	36,9
Gmina Liniewo	**43,6**
Gmina Nowa Karczma	53,1
Gmina Przywidz	40,5

Rozmieszczenie ludności

Największe miejscowości w gminie to wieś gminna Liniewo, Orle, Głodowo, Wysin, każda z tych wsi ma po ponad 500 mieszkańców, co stanowi pewną gwarancję lepszego wyposażenia w usługi. Łącznie zamieszkuje je 2807 osób, co stanowi 58,5 % mieszkańców gminy. Kolejną grupę stanowią wsie o średniej wielkości ok.. 250-350 mieszkańców. Są to wsie: Garczyn, Iłownica i Lubieszyn. Zamieszkuje w nich 852 osób tj. 17,7% mieszkańców gminy.

Tabl.2. Ludność gminy Liniewo w miejscowościach (stan wg U.G. na 15.03.2005 r.)

Lp.	Sołectwo	Nazwa miejscowości	Stan na 15.03.2005r.	% ogółu ludności
	Ogółem		**4794**	
1.	Liniewo	Liniewo	1040	5,3
2.	Liniewskie Góry	Liniewskie Góry	113	2,4
3 4 5.	Głodowo	Głodowo Brzęczek Mestwinowo	549 4 9	11,7
6 7	Chrztowo	Chrztowo Równe	50 33	1,7
8	Iłownica	Iłownica	256	5,3
9	Lubieszyn	Lubieszyn	280	5,8
10	Lubieszynek	Lubieszynek	84	1,8
11	Orle	Orle	654	13,6
12	Garczyn	Garczyn	316	6,6
13	Płachty	Płachty	112	2,3
14 15	Sobącz	Sobącz Bukowe Pole	203 30	4,9
16 17	Stefanowo	Stefanowo Milonki	38 46	1,8
18 19	Chrósty Wysińskie	Chrósty Wysińskie Rymanowiec	191 49	5,0
20	Wysin	Wysin	543	11,5
21	Deka	Deka	52	1,1
22	Stary Wiec	Stary Wiec	134	2,8

Główną przyczyną małej dynamiki wzrostu ludności obok omówionego niżej ujemnego salda migracji jest spadek liczby urodzeń. Spowodowany jest on obniżeniem dzietności kobiet (zjawisko obserwowane w całej Polsce), jak i zmianami w strukturze kobiet w wieku rozrodczym. Skutkiem zniżkowej tendencji wskaźnika urodzeń (urodzenia przeliczone na 1000 ludności) jest spadek wskaźnika przyrostu naturalnego. Liczba zgonów utrzymuje się na zbliżonym poziomie, a wskaźnik zgonów nawet się obniża (tabl.3).

Tabl.3. Ruch naturalny w gminie Liniewo na tle województwa oraz gmin sąsiednich Nowa Karczma i Przywidz w roku 2001

	Na 1000 ludności			
	Małżeństwa	**Urodzenia**	**Zgony**	**Przyrost**
Województwo pomorskie popomorskpomorskie	5,3	10,7	8,1	2,6
Powiat kościerski	5,7	13,1	6,9	6,2
Gmina Liniewo	**6,2**	**13,5**	**6,3**	**7,2**
Gmina Nowa Karczma	5,1	17,8	4,8	13,0
Gmina Przywidz	7,6	12,3	8,3	4,0

Współczynnik dynamiki demograficznej wyrażony stosunkiem liczby urodzeń do liczby zgonów kształtuje się podobnie jak dla całego powiatu kościerskiego, zdecydowanie lepiej niż całego województwa pomorskiego. Z porównaniem gmin zdecydowanie korzystnie wypada Nowa Karczma, jednak różnica w tym wypadku jest tak duża, że będzie można go uznać za wiarygodny jeżeli potwierdzi się w następnych latach.

Tabl.4. Współczynnik dynamiki demograficznej w 2004 r.

	Współczynnik dynamiki demograficznej
Województwo pomorskie	1,32
Powiat kościerski	1,91
Gmina Liniewo	**2,03**
Gmina Nowa Karczma	3,72
Gmina Przywidz	1,48

Struktura wieku ludności

Tabl.1. Ludność gminy Liniewo w 2004 r. według społeczno-ekonomicznych grup wiekowych

GRUPA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA	wiek	Liczba ludności	%
1. żłobkowa	0-2	120	1,6
2. przedszkolna, w tym:	3-6 3-5 6	260 191 62	3,5 2,8 0,8
3. szkoły podstawowe	7-12	391	5,3
4. gimnazjalna, w tym	13-15 13-14 15	245 168 77	3,3 2,3 1,0
5. liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-18 16-17 18	259 170 89	3,5 2,3 1,2
6. studencka	19-24	571	7,8
7. wieku przedprodukcyjnego	0-17	1248	17,0
8. wieku produkcyjnego	18-59K/64M	2939	40,0
9. wieku poprodukcyjnego	60K/65M i więcej	570	7,8

Struktura wiekowa ludności gminy Liniewo jest zbliżona do struktury dla terenów wiejskich całego województwa, znacznie młodsza od struktury wieku województwa pomorskiego- 28,7%, mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym (17 i mniej lat), a 7,8 % to ludność w wieku emerytalnym, (dla województwa-odpowiednio 24,4% i 13,2%) Sąsiadujące gminy zamieszkuje społeczność o młodszej strukturze wieku.

Tabl.2. Udział ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Liniewo na tle sąsiednich gmin Powiatu kościerskiego, terenów wiejskich oraz całego województwa pomorskiego

	Wiek Przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Województwo Pomorskie	23,0	63,4	13,6
Powiat kościerski	27,4	60,5	12,1
Gmina Liniewo	27,2	60,5	12,3
Gmina Nowa Karczma	29,5	59,3	11,2

Gmina Przywidz	27,5	59,7	12,8

**Dane z dnia 31.12.2003 r.*

Podobnie, jak to się dzieje na przeważającym obszarze Polski, również w gminie Liniewo następuje proces starzenia się społeczeństwa wyrażający się spadkiem udziału wieku przedprodukcyjnego, a wzrostem udziału starszych grup wiekowych. Fakt ten obrazują dane w tabeli poniżej.

	Udział w ludności ogółem w % w latach			
	1988 r.	**1998 r.**	**2001 r.**	**2003 r.**
Wiek przedprodukcyjny	36,7	32,7	28,7	27,2
Wiek produkcyjny	52,9	55,9	59,1	60,5
Wiek poprodukcyjny	10,4	11,4	12,2	12,3

Odnosząc liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym, do liczby osób w wieku produkcyjnym otrzymujemy obciążenie osobami nieprodukcyjnymi, przypadające na 100 osób w wieku produkcyjnym. Obciążenie to w gminie Liniewo wynosi (69,3) jest zbliżone do obciążenia w sąsiadującej gminie Nowa Karczma (69,5) oraz identyczne jak łącznie na terenach wiejskich województwa pomorskiego. Jest natomiast wyższe niż średnio w całym powiecie kościerskim (67,3) oraz zdecydowanie wyższe od obciążenia przeciętnego w całym woj. Pomorskim (60,3). Wysokie obciążenie nieprodukcyjnymi grupami wieku rzutuje na sytuację materialną rodzin, która w większości rodzin zamieszkujących gminę Liniewo jest trudna.

Struktura płci

Na 100 mężczyzn w gminie Liniewo przypada tu 98 kobiet. Udział kobiet w liczbie mieszkańców (49,6%) jest zbliżony do rejestrowanego w powiecie kościerskim. Jest natomiast niższy niż w województwie ogółem, gdzie przeważają kobiety. Podobny, niski udział kobiet wykazuje gmina Nowa Karczma, wyższy położona bliżej aglomeracji gmina Przywidz. Niski udział kobiet na terenach wiejskich wynika z dominacji kobiet w odpływie ze wsi.

Tabl.1. Struktura płci mieszkańców gminy Liniewo na tle struktury wojewódzkiej

	Gmina Liniewo		**Województwo**	
	Osób	**%**	**Ogółem**	**wieś**
Ogółem	4794	100,0	100,0	100,0
Mężczyźni	2442	51,0	48,8	48,0
Kobiety	2352	49,0	51,2	52,0

Gospodarstwa domowe

Również i w tym przypadku informacje na temat liczby i struktury gospodarstw domowych mamy tylko dla momentów przeprowadzania spisów powszechnych. W związku, że nie są jeszcze opublikowane wyniki ostatniego narodowego spisu z 2002 roku musimy bazować na dość odległych danych z NSP 1988 r.
W 1988 roku przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wyniosła 4,08. Była to wielkość wyższa od średniej dla terenów wiejskich byłego województwa gdańskiego (3,85) oraz od wielkości na terenie gminy Nowa Karczma
Zakładając, że średnia wielkość gospodarstwa domowego uległa obniżeniu do 3,7 szacujemy liczbę gospodarstw domowych zamieszkujących w gminie Liniewo w końcu 2001 r. na około 1,3 tys.

3.Mieszkalnictwo

Wielkość zasobów mieszkalnictwa rodzinnego

W końcu 2001 r. na terenie gminy Liniewo było 1095 mieszkań, o liczbie 4356 izb, o łącznej powierzchni użytkowej 80,5 tys.m².
Liczba mieszkań w gminie Liniewo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest wyższa niż w porównywanych gminach lecz niższa niż średnia w powiecie kościerskim i niższa od średniej wojewódzkiej (tabl.1).

Tabl.1. Wskaźnik zamieszkania - gminy Liniewo na tle województwa i gmin sąsiednich

	Liczba mieszkań na 1000 ludności	**Przeciętna pow. w m² użytkowa na osobę**	**Przeciętna liczba osób na mieszkanie**	**na izbę**
Województwo pomorskie	293,5	18,1	3,35	0,94
Powiat kościerski	238,6	16,6	4,14	1,07
Gmina Liniewo	**229,8**	**16,9**	**4,35**	**1,09**
Gmina Nowa Karczma	214,0	15,6	4,67	1,17
Gmina Przywidz	213,8	14,9	4,68	1,23

4.Rynek pracy

Aktywność zawodowa ludności

Informacje na temat aktywności zawodowe mieszkańców gminy Liniewo mamy tylko dla momentów przeprowadzania Narodowych Spisów Powszechnych. Aktywność zawodowa ludności w trakcie NSP 1988 kształtowała się następująco wyniki NSP 2002 jeszcze nie dostępne):

	1998 r.
Czynni zawodowo	43,0
Bierni zawodowo	57,0
Na 100 czynnych zawodowo przypada biernych	133

Aktualną liczbę aktywnych zawodowo możemy jedynie szacować kierując się informacjami z NSP z 1988 i prowadzonymi przez GUS badaniami aktywności ekonomicznej ludności. Należy pamiętać, że do osób aktywnych zawodowo zaliczane są również osoby bezrobotne, o ile aktywnie poszukują pracę.
Zakładając, że aktywność zawodową ludności ogółem wynosi ok.. 42%, a aktywność zawodową ludności w wieku produkcyjnym ok.. 70% otrzymujemy liczbę aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Liniewo około 2,0 tys. osób.

Wielkość i struktura bezrobocia

W końcu grudnia 2004 r- ostatnie dane, w gminie Liniewo było 462 bezrobotnych, w tym 230 kobiet. Kobiety stanowiły około 49,8% bezrobotnych.
Około 80% bezrobotnych (370 osób) pozbawionych było prawa do zasiłku.
Stopa bezrobocia w gminie przekracza przeciętną wojewódzką, gdyż wynosi ponad 22% aktywnych zawodowo.
Wzrost bezrobocia w skali całej Polski notowany jest od początku 1999 r. Wiąże się to w dużym stopniu z rządową reformą ubezpieczeń społecznych, w wyniku której osoby bezrobotne i nie zarejestrowane dotąd w urzędzie pracy zgłosiły się tamże w celu zapewnienia sobie ubezpieczenia. W walce z bezrobociem nie sprzyja niskie tempo wzrostu gospodarczego.
Stale rośnie liczba i udział ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Oznacza to brak ofert dla wchodzących na rynek pracy. Jest to wyż demograficzny z początku lat 80-tych. Niemniej dramatyczny wydaje się jednak los osób w wieku ponad 35 lat, szanse tych osób na rynku pracy nie są duże, jeżeli nie reprezentują wysokich kwalifikacji zawodowych, a one często nie przedstawiają się najlepiej.

Tabl.1. Liczba bezrobotnych w gminie Liniewo w latach 1997-2004

rok	ogółem	Kobiety Liczba	%	Odsetek bezrobotnych w liczbie Ludności w wieku produkcyjnym
19977	361	240	66,5	13,7
1998	288	179	62,1	10,6
1999	349	208	59,6	12,7
2000	410	235	57,3	15,0
2001	393	221	56,2	14,0
2002	447	220	49,2	15,9
2003	473	234	49,5	17,0
2004	462	230	49,8	16,3

Miejsca pracy

Liczbę miejsc pracy w gminie Liniewo szacuje się na około 750 osób z tego około 270 osób pracuje w rolnictwie indywidualnym, około 260 to pracujący w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu powyżej 9 osób (stan na 31.12.2003). Pozostałe miejsca pracy to w podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób.

Szacuje się, że w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu poniżej 9 osób, a więc podmiotach nie podlegających statystyce zatrudnionych, jest około 200 osób.

Tabl.1. Pracujący w gospodarce narodowej (w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób) na 1000 mieszkańców. Stan w dniu 31.12.2004 r.

	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, i rybołówstwo	przemysł	budownictwo	handel i naprawy	edukacja	administracja publiczna obrona narodowa i ubezpieczenia
województwo	207,9	4,4	65,1	13,0	22,4	24,3	13,6
Powiat kościerski-wieś	114,0	4,6	61,2	5,1	8,1	17,4	4,6
Gmina Liniewo	**55,0**	**2,9**	**8,6**	**1,3**	**9,2**	**15,7**	**6,5**
Gmina Nowa Karczma	53,0	4,4	7,7	2,0	1,3	16,7	10,7
Gmina Przywidz	50,7	2,1	11,3	2,4	3,4	19,8	5,3

Na 1000 mieszkańców gminy Liniewo przypada 55 miejsc pracy w podmiotach o liczbie zatrudnionych powyżej 9 osób. Tak niska liczba miejsc pracy w gminie oddalonej od aglomeracji gdańskiej jest potwierdzeniem dramatycznej sytuacji na rynku pracy. Sytuacja w gminach sąsiednich nie jest lepsza. Na terenach wiejskich powiatu jest wprawdzie dwa razy więcej miejsc pracy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, jednak nadal oferta jest za uboga, aby uzdrowić sytuację w gminie Liniewo.
Miejsca pracy w gminie Liniewo poza rolnictwem to głównie praca w usługach i oświacie. Odmienną strukturę miejsc pracy wykazuje powiat kościerski.

Tabl. 2. Struktura pracujących w gospodarce narodowej (w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób). Stan w dniu 31.12.2003 r.

wyszczególnienie	**Sektor I** rolnictwo, leśnictwo rybołówstwo	**Sektor II** przemysł, zaopatrywanie w energię i budownictwo	**Sektor III** usługi
Województwo	2,1	60,3	37,6
Powiat kościerski- wieś	2,1	79,3	18,6
Gmina Liniewo	**4,0**	**13,0**	**83,0**
Gmina Nowa Karczma	7,5	11,2	81,3
Gmina Przywidz	4,6	22,5	72,9

Źródło:Rynek pracy w województwie pomorskim w 2003 r.- Urzad Statystyczny w Gdańsku
**grupowanie według faktycznego miejsca pracodawcy.*

Bilans zawodów pracy może być dokonywany jedynie szacunkowo, gdyż taki charakter ma liczba zawodowo aktywnych, szacunkowy charakter ma też wielkość salda dojazdów do pracy i liczba pracujących w gminie (sprawozdawczość GUS nie obejmuje wszystkich pracujących). Wynikową wielkością jest saldo dojazdów do pracy.
Liczba aktywnych zawodowo - 2000.
Liczba bezrobotnych - ok.. 450
Liczba miejsc pracy - ok.. 750
Saldo dojazdów do pracy - ujemne tzn. przewaga wyjazdów do pracy nad dojazdami, co świadczy o dramatycznym braku miejsc pracy dla mieszkańców gminy. Liczba miejsc pracy w gminie pokrywa około 37% potrzeby lokalnego rynku pracy. Jest to przyczyną trudnej sytuacji materialnej mieszkańców gminy.

5.Oświata i wychowanie

Wychowanie przedszkolne

Na terenie gminy Liniewo funkcjonują dwa przedszkola, oba na terenie szkół.
Znajdują się w Liniewie i Garczynie.
Łącznie korzystających z nich dzieci w wieku 3-5 lat jest 30, w pierwszym jest 20 a w

drugim 10 dzieci.(wg danych z U.G.)
Wg Urzędu Statystycznego w Gdańsku na koniec 2001 roku na terenie gminy było 188 dzieci w wieku 3-5 lat, a 6-latków-64. Stopień uczestnictwa w opiece przedszkolnej dzieci z grupy wiekowej 3-5 wynosi 20,2%. Jest to bardzo niski wskaźnik wynikający z zubożenia mieszkańców, przy jednoczesnym braku świadomości, jak istotnym dla rozwoju dziecka jest wychowanie przedszkolne.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Na terenie gminy Liniewo w roku szkolnym 2004/2005 działa łącznie 5 szkół, w tym 4 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum.
Do szkół podstawowych uczęszcza 329 uczniów, do klas zerowych 64, natomiast do gimnazjum uczęszczało 219.
W 2004/2005 r. na jeden oddział przypada 20,4 uczniów. Jest to w przybliżeniu średnia dla terenów wiejskich powiatu kościerskiego. Na jednego nauczyciela pełnozatrudnionego przypada 11,8 uczniów, przy średniej dla powiatu kościerskiego wynoszącej 13,2.

Tabl.1. Liczba uczniów w szkołach gminy w roku szkolnym 2004/2005

Szkoła	Miejscowość	Liczba uczniów +„0”	Liczba pomieszcze-ń do nauki	Liczba nauczyci-eli	Liczba oddział-ów	Liczba uczniów na 1pdn
Razem		612	41	52	30	
Szkoła podstawowa	Wysin	67+12	6+ sala	8	5	113,2
Szkoła podstawowa	Głodowo	67+10	6	8	5	12,8
Zespół Oświaty	Garczyn	48+15	10+ sala	10	5	6,3
Zespół kształcenia i wychowania	Liniewo	147+27	9	14	7	19,3
Gimnazjum	Liniewo	219	10	14	8	21,9

Szkolnictwo średnie techniczne i zawodowe

Na terenie gminy Liniewo nie ma innego szkolnictwa poza podstawowym i gimnazjalnym.

6.Ochrona zdrowia

Zakłady Opieki Zdrowotnej

Podstawową opiekę lekarską na terenie gminy świadczy Niepubliczny Ośrodek Zdrowia w Lubieszynie.

Apteki

Na terenie gminy działa 1 apteka również w Lubieszynie

Liczba mieszkańców przypadająca na aptekę

województwo	3644
Powiat kościerski	4164
Gmina Liniewo	**4794**
Gmina Nowa Karczma	6098
Gmina Przywidz	5308

Ośrodki pomocy społecznej

Na terenie gminy funkcjonuje ośrodek pomocy społecznej. Zajmuje się on głównie rozdziałem zasiłków zleconych (otrzymywanych z centrali) i własnych-gminnych. Korzysta z nich około 260 rodzin, co oznacza, że co czwarta rodzina sięga po pomoc społeczną. Potwierdza to przypuszczenie o ubóstwie gminy. Poza tym na terenie gminy istnieje Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Może w nim przebywać do 20 osób. Prowadzony jest przez organizacje pozarządowa Fundacja “Sprawni Inaczej” w Gdańsku oddział Kościerzyna.

7.Prognoza demograficzna

Wyniki prognozy liczby ludności

Prognoza biologiczna jest konstrukcją sztuczną ze względu na to, że zawsze istnieje ruch wędrówkowy ludności. Przyjęcie prognozy biologicznej może być równoznaczne z przyjęciem założenia o zerowym saldzie migracji i założenia, że struktura wieku osób wymeldowujących się i zameldowujących się jest jednakowa. Tak na ogół nie jest.

Tabl.1. Prognoza biologiczna gminy Liniewo według społeczno-ekonomicznych grup wiek

grupa	rok	2001	2005	2010	2015	2020
	Wiek/ ogółem	**4764**	**4878**	**5027**	**5186**	**5291**
żłobkowa	0-2	198	208	224	218	196
przedszkolna , w tym:	3-5 6	188 64	195 69	217 69	225 75	209 72
szkoły podstawowej	7-12	460	397	400	426	446
gimnazjalna w tym:	13-14 15	170 95	143 87	118 64	128 66	146 71
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17 18	193 104	147 81	145 64	139 58	136 66
studencka	19-24	530	572	514	410	383
produkcyjna w tym:	18-59K/64M	2814	3013	3184	3212	3179
mobilna	18-24 25-44	634 1320	653 1391	578 15589	468 1688	449 1678
niemobilna	45-59/64	860	970	1049	1056	1051

Mężczyźni

grupa	rok	2001	2005	2010	2015	2020
	Wiek/ ogółem	**2401**	**2458**	**2531**	**2610**	**2659**
żłobkowa	0-2	100	107	115	112	101
przedszkolna , w tym:	3-5 6	105 37	102 32	112 36	115 38	107 37
szkoły podstawowej	7-12	246	219	207	219	229
gimnazjalna w tym:	13-14 15	76 51	76 43	66 37	66 36	75 37
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17 18	95 49	85 41	77 37	71 26	70 34
studencka	19-24	276	297	258	229	203
produkcyjna w tym:	18-64	1491	1584	1677	1719	1659
mobilna	18-24 25-44	325 678	338 709	295 791	255 847	237 854
niemobilna	45-64	488	536	591	618	604
poprodukcyjna	65-więcej	200	211	205	234	309

Tabl.2. Struktura wieku ludności wg prognozy biologicznej

	2001	2005	2010	2015	2020
ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-2	4,2	4,3	4,5	4,2	3,7
3-5	3,9	4,0	4,3	4,3	3,9
6	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
7-12	9,7	8,1	8,0	8,2	8,4
13-14	3,6	2,9	2,3	2,5	2,8
15	2,0	1,8	1,3	1,3	1,3
15-17	4,1	3,6	2,9	2,7	2,6
18	2,2	1,7	1,3	1,1	1,3
19-24	11,1	11,7	10,2	7,9	7,2
18-59/64	59,1	61,8	63,3	61,9	60,1
18-24	13,3	13,4	11,5	9,0	8,5
25-44	27,7	28,5	31,0	32,5	31,7
45-59/64	18,1	19,9	20,9	20,4	19,9
60/65-więcej	12,2	12,2	12,1	13,4	15,8
0-17	28,7	26,1	24,6	24,6	24,1
7-17	19,3	16,4	14,4	14,6	15,1

Tabl.2. Prognoza pomigracyjna gminy Liniewo wg społeczno-ekonomicznych grup wiekowych

grupa	rok	2001	2005	2010	2015	2020
	Wiek/ ogółem	**4764**	**4797**	**4838**	**4879**	**4860**
żłobkowa	0-2	198	206	213	202	174
przedszkolna , w tym:	3-5 6	188 64	198 68	206 67	207 69	184
szkoły podstawowej	7-12	460	389	382	397	403
gimnazjalna w tym:	13-14 15	170 95	143 87	114 62	121 62	134 66
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17 18	193 104	174 80	142 63	134 55	128 62
studencka	19-24	530	546	479	368	331

produkcyjna w tym:	18-59K/64M	2814	2961	3069	3027	2923
mobilna	18-24 25-44	634 1320	626 1374	542 1502	423 1559	393 2547
niemobilna	45-59/64	860	962	1025	1008	984
poprodukcyjna	60/65-więcej	582	581	584	661	784

Mężczyźni

grupa	rok	2001	2005	2010	2015	2020
	Wiek/ ogółem		**2422**	**2445**	**2470**	**2462**
żłobkowa	0-2	100	106	110	104	89
przedszkolna , w tym:	3-5 6	105 37	99 31	106 35	106 36	95 34
szkoły podstawowej	7-12	246	215	198	205	207
gimnazjalna w tym:	13-14 15	76 51	76 43	64 36	62 34	69 33
liceum profilowanego, szkoły zawodowej w tym:	16-17 18	95 49	85 41	75 37	68 25	66 32
studencka	19-24	276	286	244	211	180
produkcyjna w tym:	18-64	1419	1560	1624	1633	1575
mobilna	18-24 25-44	325 678	327 700	281 765	236 805	213 795
niemobilna	45-64	488	532	579	591	568
poprodukcyjna	65-więcej	200	207	198	223	293

Prognoza liczby gospodarstw domowych

W programie gospodarstw domowych założono, iż obniżać się będzie średnia wielkości gospodarstwa domowego i przeciętna liczba osób dorosłych przypadająca na jedno gospodarstwo domowe. Założenia te są uzasadnione wzrostem liczby gospodarstw osób starszych (proces wdowienia) oraz silną skłonnością ludzi młodych do usamodzielniania się. Zjawisko to powszechne w Europie będzie zachodziło u nas w miarę poprawy warunków mieszkaniowych.
W prognozie oparto się na następujących założeniach:

	Liczba osób ogółem w gospodarstwie	Liczba osób dorosłych w gospodarstwie
2000	3,49	2,45
2005	3,27	2,40
2010	3,4	2,31
2015	2,85	2,20
2020	2,71	2,10

Tabl.1. Prognoza gospodarstw domowych

Rok	Wg prognozy biologicznej			Wg prognozy pomigracyjnej		
	Ilość gos-podarstw	Dynamika wzrostu rok 2001=100%	Okres poprzedni =100%	Ilość gos-podarstw	Dynamika wzrostu rok 2001=100%	Okres poprzedni =100%
2001 szac.	1300	100,0		1300	100,0	
2005	1450	111,5	111,5	1400	107,7	107,7
2010	1600	123,1	110,3	1500	115,4	107,1
2015	1700	130,8	106,3	1600	123,1	106,7
2020	1800	138,5	105,9	1700	130,8	106,3

Prognoza liczby osób aktywnych zawodowo

Tabl.1. Prognoza aktywnych zawodowo

Rok	Wg prognozy biologicznej			Wg prognozy pomigracyjnej		
	Aktywni zawodowo	Dynamika wzrostu rok 2001=100%	Okres poprzedni =100%	Aktywni zawodowo	Dynamika wzrostu rok 2001=100%	Okres poprzedni =100%
2001 szac.	2000	100,0		2000	100,0	
2005	2100	105,0	105,0	2100	105,0	105,0
20105,010	2250	112,5	107,1	2200	110,0	104,8
2015	2300	115,0	102,2	2150	107,5	97,7
2020	2250	112,5	97,8	2100	105,0	97,7

Omówienie wyników prognozy

Według prognozy po emigracyjnej, którą przyjmuje się w „Studium" w 2020 roku liczba mieszkańców gminy Liniewo wyniesie około 4860 osób, tj. wzrośnie w porównaniu z rokiem 2001 o 100, co stanowi zaledwie 2% wzrost.
W latach 2001-2020 nastąpią istotne zmiany w strukturze wieku ludności. Będą one rzutowały w dużym stopniu na potrzeby społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.
Liczba dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) do 2020 roku ulegnie stałemu obniżaniu. Stan jej w 2020 roku w porównaniu z rokiem 2001 będzie niższy o około 200 osób, tj. o około 15%.
Obniżanie grupy przedprodukcyjnej przy aktualnie stosunkowo niezłej bazie lokalowej szkolnictwa nie spowoduje potrzeby jej rozbudowy (nie oznacza to braku potrzeb związanych z modernizacją i poprawą stanu technicznego).
Grupa produkcyjna (18-64 lat mężczyźni i 18-59 lat kobiety)- jej liczebność do 2010 roku będzie systematycznie rosła, by osiągnąć wzrost około 10%. W następujących latach liczebność tej grupy będzie już jednak malała by w 2020 roku osiągnąć stan i tak o 100 osób wyższy od obecnego.
Dokonany na podstawie prognozy demograficznej szacunek stanu aktywnych zawodowo wskazuje, że w latach 2001-2010 nastąpi wzrost potrzebujących pracy o 200 osób, w latach następnych nie przewiduje się już przyrostu aktywnych zawodowo.
Występujące aktualnie bezrobocie - 462 osób (stan na 31.12.2004)i przewidywany na bliskie lata wzrost osób chcących podjąć pracę powodują konieczność szybkiego wzrostu ilości miejsc pracy.
Wiek poprodukcyjny (65 i więcej lat mężczyźni oraz 60 i więcej kobiety) - na lata 2001-2020 przewiduje się niestety wysoki wzrost liczebności osób w tej grupie wieku (wzrost o prawie 35%). Wzrost ten wymusza potrzebę rozwoju opieki społecznej.
Znaczne prognozowane zwiększenie liczby gospodarstw domowych (do 2020 przewiduje się wzrost o około 30%) spowoduje duże zapotrzebowanie na mieszkania. Niezbędne będzie wprowadzenie udogodnień w budowie i nabywaniu mieszkań, a przede wszystkim podniesienie statusu majątkowego społeczeństwa.

8.Cele rozwoju

Celem rozwoju gminy jest osiągnięcie stabilnego, trwałego, zróżnicowanego rozwoju, w którym byłyby zapewnione; zaspokojenie potrzeb mieszkańców, warunki umożliwiające wzrost poziomu życia oraz warunki umożliwiające zaspokojenie przyszłych potrzeb następnych pokoleń.
Realizacja tego celu wymaga:
- traktowania ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- zabezpieczenia znaczących w skali regionu wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych dla rozwoju turystyki specjalistycznej,

- rozwijania funkcji zgodnych z predyspozycjami środowiska przyrodniczego i kulturowego.

9.Funkcje gminy

Funkcje gminy wynikają z cech jej położenia w regionie, predyspozycji środowiska lokalnego oraz struktury przestrzennej gminy. Położenie w obszarze Pojezierza Kaszubskiego, w obrębie wielofunkcyjnej strefy pojeziernej o charakterze rolno - leśno - turystycznym, preferuje gminę do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz turystyki krajobrazowej i kwalifikowanej. Atrakcyjność krajobrazowa gminy oraz bliskość głównych ośrodków Trójmiejskiego Obszaru Metropolitalnego, liczących łącznie ponad milion mieszkańców, tworzą szansę na rozwinięcie wysokostandardowej turystyki sieciowej preferowanej w Unii Europejskiej.

10.Kierunki rozwoju

Ogólne kierunki są rozwinięciem celów rozwoju oraz podstawą do konkretyzacji polityki przestrzennej. Zaleca się:

1) Równoważenie rozwoju w odniesieniu do struktury zagospodarowania, które jest rozumiane jako rozwój zdolny do zaspokojenia potrzeb obecnych, w sposób nie naruszający możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń, poprzez:
   - Zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych z zachowaniem odnawialności środowiska przyrodniczego;
   - Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią z zachowaniem elastyczności i sprawności funkcjonalnej;
   - Zrównoważoną organizację społeczeństwa z zachowaniem sprawiedliwego dostępu do zasobów środowiskowych i wzrostu dobrobytu;
   - Zrównoważony rozwój ekonomiczny z efektywnym wykorzystaniem energii i rozwojem infrastruktury;
   - Zrównoważony system standardów urbanistycznych.
2) Planowanie i zarządzanie rozwojem przestrzennym w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym oraz zachowanie tożsamości kulturowej miejscowości.
3) Ukierunkowany rozwój gminy jako główny wyznacznik przyszłości z preferencją rozwoju wysokostandardowej turystyki, usług i towarzyszącej działalności gospodarczej.
4) Rozwijanie agroturystyki wykorzystującej znaczące w skali regionalnej walory przyrodnicze i kulturowe w oparciu o własne domy rolników oraz nie użytkowane pomieszczenia gospodarcze (spichrze, stodoły, stare młyny).
5) Nawiązanie do “Systemu Turystyki Sieciowej” promowanej w Uni Europejskiej poprzez:
   - Wykorzystanie dla celów turystyki sieciowej np. starych nasypów kolejowych itp.
   - Tworzenie szlaków rowerowych wraz z całym systemem obsługi tego ruchu (pola namiotowe, biwakowe, farmy ekologiczne tworzące ofertę gastronomiczną itp.);
   - Promowanie w środowisku młodzieżowym tej formy turystyki krajoznawczej przez organizacje cyklicznych imprez sportowo - turystycznych o znaczeniu regionalnym, krajowym, a nawet międzynarodowym.
6) Dopuszczenie koncentracji turystyki pobytowej w rejonach jeziornych, w sposób nie naruszający równowagi środowiskowej.

7) Oszczędne gospodarowanie zasobami terenowymi polegające na racjonalizacji wykorzystania przestrzeni zainwestowanych i preferowanie zwartego rozwoju miejscowości kluczowych w obszarach ujawnionych w analizach możliwości rozwoju.
8) Selektywny rozwój osadnictwa oparty na kompleksowych realizacjach miejsc pracy, zamieszkania, infrastruktury społecznej i technicznej w obrębie wyznaczonych stref.
9) Kształtowanie lokalnych biegunów wzrostu wskazanych do wielofunkcyjnego rozwoju; pożądane cechy centrów wzrostu:

- odpowiednia koncentracja liczby mieszkańców (zalecana wielkość 1000 osób),
- wykształcone funkcje pozarolnicze,
- wysokie wartości wskaźników wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dobra dostępność sąsiadujących miejscowości (budowa i modernizacja dróg),
- odpowiednie możliwości rozwoju.

10) Stabilizacja liczby mieszkańców i zagospodarowania w miejscowościach poniżej 100 mieszkańców.
11) Ograniczenie rozproszenia zabudowy.
12) Racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez:

- reparcelację byłych terenów popegeerowskich;
- polaryzacje struktury agrarnej przez tworzenie dużych gospodarstw farmerskich (o preferowanej wielkości 20 - 30 ha) oraz małych, rodzinnych gospodarstw specjalistycznych;
- wspieranie produkcji ekologicznej, zdrowej żywności z uwagi na bardzo wysoką pracochłonność tej produkcji;
- tworzenie gospodarstw doświadczalnych, wzorcowych, związanych z rynkiem zbytu obszaru metropolitalnego;
- dolesianie gruntów o najniższej przydatności rolniczej.

13) Wspieranie przedsiębiorczości około rolniczej poprzez:

- tworzenie rynku zbytu produktów rolnych;
- przetwórstwo rolno-spożywcze; wspieranie tworzenia małych form przedsiębiorczości około rolniczej (grupy producencie, domy składowe).

14) Równoważenie rynku pracy przez wspieranie rozwoju małego biznesu (firm rodzinnych) - inkubator rozwoju.

11.Struktura przestrzenna

Wyróżnione elementy struktury przestrzennej

W strukturze przestrzennej gminy wyróżnia się:

- strefy polityki przestrzennej,
- ośrodki wiejskie, którym przypisuje się dominujące funkcje i rodzaje polityki,
- rejony wskazane do specjalnych działań planistycznych,
- miejsca kluczowe.

Strefy polityki przestrzennej

Wyróżniono trzy następujące strefy polityki przestrzennej:

Strefa 1 **centralna** wskazana do najwyższej aktywności i rozwoju systemu obsługi turystyki sieciowej krajoznawczej o znaczeniu tranzytowym i lokalnym. Jej struktura przestrzenna oparta jest na trzech osiach o znaczeniu potencjalnie turystycznym, łączących gminę Liniewo z Powiślem i centrum Kaszub (Kartuzy, Kaszubski Park Krajobrazowy). Są to:
- wojewódzka droga nr 224, wyróżniona w planie województwa jako droga krajobrazowa,
- potencjalny szlak turystyczny kolejowy i rowerowy prowadzony uwolnionym z ruchu szlakiem kolejowym Pszczółki - Skarszewy - Kościerzyna,
- szlak turystyki wodnej rzeki Wietcisy.

Strefa 2 **północna** predestynowana szczególnie do rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki w oparciu o gospodarstwa farmerskie.

Strefa 3 **południowa**, w której poza rozwojem rolnictwa ekologicznego i agroturystyki może nastąpić rozwój turystyki pobytowej, pod warunkiem zachowania równowagi przyrodniczej w otoczeniu jezior.

Ośrodki wiejskie

W polityce osadniczej wyróżnia się dwie grupy miejscowości. Są to:
- ośrodki wskazane do rozwoju,
- ośrodki wskazane do stabilizacji.

Lokalne ośrodki wzrostu obejmują największe miejscowości preferowane do równoważenia funkcjonalnego i rozwoju ze względu na atuty położenia w obszarze gminy. Są to:

- Wielofunkcyjne centra wskazane do koncentracji miejsc pracy i usług - Liniewo jako siedziba gminy; Wysin i Orle jako subcentra części północnej i południowej. Orle wymagać będzie specjalnych zabiegów restrukturyzacyjnych;
- Ośrodki kluczowe dla rozwoju turystyki sieciowej - jest to Garczyn oraz miejscowości naniesione na główną oś ruchu turystycznego: Deka, Głodowo, Iłownica, Lubieszyn, Płachty Chrztowo, Sobącz.

Pozostałych 14 ośrodków wskazuje się do stabilizacji jako miejsca obsługi rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i turystyki pobytowej w otoczeniu jezior.

Rejony:

W obszarze gminy wyróżnia się następujące rejony wskazane do specjalnych działań planistycznych:

R1 - zespół Orle - Garczyn - wskazany do restrukturyzacji.

Trzy rejony dopuszczone do rozwoju funkcji rekreacyjnej pod warunkiem zachowania równowagi przyrodniczej.

R2 - otoczenie jezior rynnowych: Sobąckie, Liniewskie, Polaszkowskie;
R3 - otoczenie jezior śródpolnych: Garczonki, Przybroda, Bukowiec;
R4 - otoczenie jezior Deka, Lonka i Gobrowo (Głodowo).

Miejsca kluczowe:

Wyznaczono cztery miejsca kluczowe wzdłuż głównej osi turystki sieciowej jaką jest droga wojewódzka nr 224 i nieczynne torowisko kolei.
Są to:
- dwie potencjalne "bramy gminy",
- projektowany MOP III (Miejsce Obsługi Podróżnych), wyposażony w stację paliw, stanowiska obsługi pojazdów, obiekty noclegowe i gastronomiczno-handlowe, informacje turystyczne, itp.,
- otoczenie byłego dworca kolejowego Głodowo.

Miejsca te stanowią własność gminy i stanowić mogą znaczną ofertę turystyczną.

Gmina Liniewo 2015 roku to region nowych, wykorzystanych szans i partnerskiej współpracy - o silnej i zróżnicowanej gospodarce oraz czystym środowisku, pielęgnujący rolnicze tradycje o kościersko - kaszubskiej kulturowości przechodzącej do szybkiego rozwoju opartego na umiejętnościach i wiedzy.

Gmina wyrazistego wizerunku

- spójna społecznie i infrastrukturalnie, integrującą wszystkie społeczności i ziemie tworzące wspólny wizerunek Gminy;
- zdolna do tworzenia rozwiązań gospodarczych, technologicznych i społecznych, przyczyniających się do postępu cywilizacyjnego;
- zwracająca się ku przyszłości, umiejętnie wykorzystująca szanse, jakie niesie globalizacja i rewolucja informacyjna,
- pielęgnuje rolnicze tradycje Gminy oraz kociewsko - kaszubską kulturowość
- zdolna do urzeczywistniania ambitnych wizji rozwojowych i skłonna do podejmowania najtrudniejszych wyzwań,
- otwierająca nowe możliwości dla wszystkich, zwłaszcza dla osób przedsiębiorczych, wykształconych i kreatywnych;

Gmina społeczności uczącej się

Powszechne przekonanie o tym, że stałe kształcenie się jest wartością samą w sobie, stanowi cechę wyróżniającą gminę. Jego społeczność docenia potrzebę zdobywania nowej wiedzy i wysokich kwalifikacji. Gmina oferuje najwyższy możliwy do osiągnięcia w powiecie poziom nauczania dzieci i młodzieży oraz szkolenia dorosłych. System edukacyjny jest powszechnie dostępny na wszystkich szczeblach i we wszystkich formach na poziomie podstawowym i gimnazjalnym a dalsze kształcenie jest możliwe poza terenem gminy (łatwy dojazd). Dzięki temu każdy, kto chce, może stale poszerzać wiedzę ,doskonalić, zgodnie z potrzebami, swoje umiejętności, zmieniać wykształcenie i zawód.

Wykształcona i stale ucząca się społeczność podnosi atrakcyjność inwestycyjną i

osiedleńczą gminy, dzięki czemu rośnie sektor gospodarki opartej na wiedzy. Usługi edukacyjne stanowią ważny produkt rynkowy.

Gmina społeczeństwa obywatelskiego

Gmina charakteryzuje się silnym sektorem obywatelskim i rozwiniętą kulturą debat publicznych. Jego społeczność sprzyja realizacji nowych pomysłów, kreatywności, obiegowi informacji i idei, podejmowaniu ryzyka, udziela poparcia nowatorom i otacza ich szacunkiem. Widać atmosferę współpracy, wzmacniającą wiarę we własne siły. Umacnia się tożsamość, budowana na fundamencie poszanowania kociewsko - kaszubskiej różnorodności kulturowej i etnicznej. Panuje gościnność wobec przybyszów z innych regionów i krajów.

Gmina otwarta

Gmina jest włączona do światowej sieci przepływu informacji, wiedzy i kooperacji. To gmina spotkań, kongresów, konferencji oraz budowania zrozumienia i zaufania regionalnego. Nawiązuje i otrzymuje kontakty z innymi gminami i regionami w Europie i na całym świecie, służące rozwojowi gospodarki, nauki, kultury i turystyki.

Gmina atrakcyjna

Pod względem komunikacyjnym gmina stosunkowo dobrze dostępna z zewnątrz oraz zintegrowana wewnętrznie. Charakteryzuje ją bardzo dobra jakość życia w sferze edukacji, bezpieczeństwa publicznego, stanu środowiska, służby zdrowia, kultury, sportu i rekreacji. Dzięki dużej atrakcyjności napływają do gminy rozwojowe firmy, wysoko wykwalifikowani pracownicy oraz ludzie o znaczących dochodach.

Gmina gospodarki gotowej do szybkiego wzrostu

Tradycyjne sektory - MSP, rolnictwo i turystyka - po pomyślnej restrukturyzacji i unowocześnieniu funkcjonują w warunkach globalnej konkurencji. Utrzymuje się równowaga pomiędzy: sektorem małych i średnich przedsiębiorstw oraz sferą drobnej przedsiębiorczości. Wszystkie one elastycznie i skutecznie reagują na wyzwania globalnej gospodarki. W gminie działają firmy wykorzystujące zdobycze nauki techniki, i współpracują z miejscowymi szkołami.

Gospodarka gminy gotowa jest do wejścia na drogę szybkiego rozwoju opartego na wiedzy. Istnieje sprawny system pobudzania, transferu i promocji innowacji, w którym istotną rolę odgrywają szkoły NGO-sy i instytucje naukowe współpracujące z Gminą Liniewo. W przedsiębiorstwach upowszechnia się kultura sprzyjająca tworzeniu i przyjmowaniu nowych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych, finansowych,

marketingowych i innych. W produkcji i eksporcie gminy rośnie udział nowych produktów i usług, o wyższej wartości dodatniej, bardziej zaawansowanych technicznie, korzystających z wiedzy i zdobyczy techniki.

Gmina efektywnej sfery publicznej

W sferze publicznej dominują rozwiązania podnoszące efektywność wydatkowania środków publicznych. Wszędzie tam, gdzie to możliwe i społecznie akceptowane, działają mechanizmy rynkowe. Władze samorządowe przeciwdziałają szkodliwym zakłóceniom mechanizmów rynkowych.
Szeroko stosuje się partnerstwo publiczno-prywatne. Administracja wszystkich szczebli jest silna, sprawna i służy rozwojowi gospodarczemu, a jej decyzje zapadają na podstawie jasnych kryteriów.

Misja opisuje ogólny sposób realizacji wizji przez samorząd gminny. Formułując zasady i kolejność działań podmiotów gminnych i regionalnych, określa także niebezpieczeństwa na drodze do jej urzeczywistnienia.

12. Zasady realizacji strategii.

Realizacji misji służą zasady, którymi kieruje się społeczność gminna. Wytyczają one drogę osiągnięcia wizji w 2015 roku, dając podstawę rozwoju w drugiej dekadzie XXI wieku.

Zasada zrównoważonego rozwoju

Osiągnięcie trwałego wzrostu poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju gospodarczego, który uzyskuje się w dłuższym okresie zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej. Jest to niezbędny warunek stabilności społecznej, dobrej jakości życia i sprawnego funkcjonowania gminy, co z kolei wpływa na wysoką atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą.

Zasada ukierunkowania na ludzi

Źródłem zmian i postępu są ludzie- ich ambicje, umiejętności i wiedza. Władze samorządowe we wszystkich swoich działaniach muszą uwzględnić ten fakt, tworząc warunki sprzyjającej aktywności mieszkańców gminy.

Zasada różnorodnego rozwoju

W pierwszej fazie obowiązywania strategii należy stosować zasadę różnorodnego rozwoju, czyli sprzyjać różnorodnym, dobrze prosperującym działaniom gospodarczym,

oraz wspierać szczególnie działalność dobrze rokującą. Dopiero w drugiej fazie wsparcie powinno przyjąć charakter wyraźnie proinnowacyjny.

Zasada partnerstwa publiczno-prywatnego

Należy szeroko korzystać z partnerstwa publiczno-prywatnego, które odpowiednio stosowane zwiększa efektywność wydatkowania środków publicznych.

Zasada terytorialnego zróżnicowania celów i narzędzi oddziaływania

Niezbędne jest zróżnicowanie przestrzenne podjętych działań. Należy określić własną hierarchię celów i kierunków działania, którym odpowiadają różne instrumenty realizacyjne. Treść gminnej polityki wsparcia rozwoju musi być dostosowana do lokalnych warunków i ich zmian. Podstawą formułowania programu gminnego będzie określenie obszarów problemowych i centrów rozwojowych, w których, według przyjętych kryteriów, będą realizowane zróżnicowane przedsięwzięcia, zgodnie ze strategią powiatową i wojewódzką.

Zasada przejścia

Strategia Rozwoju Gminy Liniewo przygotowuje i umożliwia przejście po 2015 roku do gospodarki opartej na wiedzy, wysokich kwalifikacjach i współpracy.

Realizacji wizji gminy i spełnianiu misji gminy służą wyznaczone kierunki i cele strategiczne i wynikające z nich zadania inwestycyjne.

Cele strategiczne są wynikiem społecznej dyskusji nad przeszłością gminy. Dyskusja ta wywiązała się podczas prac nad strategią. Mają one charakter ogólny i określają pożądane stany lub procesy.

Zadania realizacyjne wykazują, co należ robić, aby osiągnąć dany cel strategiczny.

Cele strategiczne uporządkowano, wyznaczając pięć **priorytetów rozwojowych**. Są one zbieżne z celami i zasadami Nowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz oficjalnymi dokumentami powiatowymi, wojewódzkimi i rządowymi.

13. Priorytety rozwoju

Priorytet 1. Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości.
Priorytet 2. Restrukturyzacja i unowocześnienie gospodarki.
Priorytet 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności i spójności gminy.
Priorytet 4. Kreowanie wysokiej jakości życia.

Priorytet 5. Rozwój międzynarodowej współpracy gminy.

14. Cele strategiczne i zadania realizacyjne

Priorytet 1. Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości.

Cel 1.1. Zwiększenie mobilności i aktywności mieszkańców gminy.

Zadania

- Polepszenie obiegu informacji o lokalnych rynkach pracy w celu zwiększenia szans na znalezienie pracy.
- Inicjowanie oraz wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy.
- Inicjowanie i wspieranie programów edukacyjnych służących poszerzaniu zdolności adaptacyjnych młodzieży oraz przekwalifikowaniu dorosłych.

Cel 1.2. Rozwój systemu edukacji

Zadania

- Zwiększenie różnorodności form nauczania.
- Upowszechnienie nauki języków obcych i edukacji ekologicznej.
- Wzmocnienie systemu ustawicznego kształcenia dorosłych.
- Polepszenie dostępu młodzieży wiejskiej do edukacji wszystkich szczebli oraz stworzenie systemu wsparcia finansowego dla niezamożnych uczniów i studentów.

Cel 1.3. Pobudzenie aktywności obywatelskiej i społecznej.

Zadania

- Wspieranie rozwoju organizacji społecznych, a zwłaszcza prowadzących działalność na rzecz gminy oraz jej mieszkańców.
- Pobudzenie aktywności społecznej osób w wieku poprodukcyjnym.
- Zwiększanie roli organizacji pozarządowych w umacnianiu tożsamości regionalnej.

Priorytet 2. Restrukturyzacja i unowocześnienie gospodarki

Cel 2.1. Stworzenie gminnego systemu innowacji.

Zadania

- Rozwijanie sektorów opartych na wiedzy, badaniach i rozwoju w sferze

nowych technik i technologii w celu realizowania potrzeb gospodarki.

- Tworzenie ośrodków transferu nowych technologii oraz polepszenia obiegu informacji oraz rozwój współpracy między oświatą, nauką, gospodarkąi rolnictwem
- Rozwój przedsiębiorstw w kierunku technologii informacyjno-telekomunikacyjnych.

Cel 2.2. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Zadania

- Wspieranie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) zwłaszcza skierowanych na przedsięwzięcia innowacyjne + proekologiczne.
- Polepszenie dostępu MSP do kapitału oraz informacji gospodarczej i technicznej.
- Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia MSP, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia kadr, doradztwa, współpracy regionalnej i kontaktów międzynarodowych.
- Pomoc w inicjowaniu i wspieraniu rozwoju sektora MSP w miejscowościach szczególnie dotkniętych wysokim bezrobociem.
- Wspieranie działań dostosowawczych MSP do norm, standardów i warunków konkurencji w Unii Europejskiej.
- Wspieranie rozwoju MSP zwłaszcza branży turystycznej: kooperacyjnych i usługowych oraz rolniczej.

Cel 2.3. Unowocześnienie tradycyjnych sektorów gospodarki i turystyki

Zadania

Turystyka

- Wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej i krajoznawczej, uwzględniając przede wszystkim:

- ponadregionalne znaczenie zabytków, ostoi przyrody, rezerwatów oraz szlaków turystycznych gminy Liniewo
- wykorzystanie unikatowych regionalnych, krajowych i europejskich walorów Ziemi Liniewskiej (Dolina Wietcisy),
- Grodziska, wybitnego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Kaszub i Kociewia, atrakcyjności wykopalisk wczesnośredniowiecznych,

- Wypromowanie markowych produktów gminy
- Popieranie inicjatyw samorządowych i prywatnych zmierzających do przedłużenia sezonu turystycznego, w szczególności poprzez rozwój usług agroturystycznych oraz rozwój całorocznej bazy hotelowej
- Wspieranie rozwoju agroturystyki
- Przygotowanie kadr dla turystyki i agroturystyki, z uwzględnieniem edukacji ekologicznej
- Stworzenie sieci tras dla turystyki rowerowej, pieszej oraz wodnej

Rolnictwo

- Restrukturyzacja gospodarstw rolnych i wzmacnianie ich zdolności towarowych do funkcjonowania na rynkach krajowych i europejskich.
- Wspieranie rozwoju podmiotów instytucjonalnych w zakresie ubezpieczeń wzajemnych.
- Dostosowanie handlu surowcami rolnymi, przetwórstwa żywności oraz promocji regionalnych produktów żywnościowych do warunków konkurowania w Unii Europejskiej.
- Wspieranie rozwiązań kooperacyjnych producentów rolnych.
- Promowanie prośrodowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji żywności pochodzącej z gospodarstw stosujących te zasady.
- Rewaloryzacja techniczna i gospodarcza obszarów gminy, w celu maksymalnego wykorzystywania jej zasobów przyrodniczych do produkcji żywności.
- Wspieranie postępu biologicznego i nowoczesnych metod produkcji rolnej.
- Wspieranie rozwoju hodowli ryb i rybactwa śródlądowego, zwłaszcza na obszarach małej aktywności gospodarczej.
- Rozwój rolnictwa proekologicznego oraz produkcji odnawialnych źródeł energii.
- Rozwój rolnictwa zrównoważonego.

Przemysł produkujący wyroby z włókien syntetycznych (łodzie, sprzęt wodny, motorowodny i inny).

- Tworzenie warunków i prowadzenie działań w celu wzmocnienia rozwoju tej gałęzi przemysłu z rygorystycznym przestrzeganiem proekologicznych zasad rozwoju gminy
- Rozwój sportów wodnych i motorowodnych,

Turystyka wodna

- Wspieranie turystyki wodnej (jachty, łodzie, kajaki)-spływy

Cel 2.4. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej

<u>Zadania</u>

- Zapewnienie ładu przestrzennego jako istotnego warunku rozwoju gospodarczego
- Tworzenie obszarów ułatwionego inwestowania i przyspieszonego rozwoju

Cel 2.5. Wsparcie i stopniowe przekształcanie słabych strukturalnie obszarów wiejskich

<u>Zadania</u>

- Przekształcenie i dostosowanie obszarów popegeerowskich do nowych warunków gospodarki rynkowej.
- Tworzenie pozarolniczych źródeł utrzymania na wsi
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej

- Wyznaczenie zasięgu, określenie potrzeb i zintensyfikowanie doraźnej pomocy dla obszarów popegeerowskich

Priorytet 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności i spójności gminy

Cel 3.1. Przyspieszenie modernizacji gminy

Zadania

- Pełne wykorzystanie ukształtowanego historycznie potencjału społeczno-gospodarczego i kulturowego

Cel 3.2. Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów peryferyjnych gminy

Zadania

- Zapewnienie dostępności usług publicznych (edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo, kultura) na poziomie zapobiegającym migracji ludności z tych obszarów

Cel 3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej

Zadania

- Systematyczna naprawa dróg śródpolnych,

Cel 3.4. Rozwój telekomunikacji i informatyzacji.

Zadania

- Upowszechnienie dostępu do Internetu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów popegeerowskich

Cel 3.5. Modernizacja i rozwój energetyki

Zadania

- Poprawa infrastruktury energetyki, zwiększenie efektywności wykorzystywania energii i polepszenie zaopatrzenia w energię
- Zwiększenie potencjału energetycznego gminy z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
- Rozwój energetyki ze szczególnym uwzględnieniem źródeł odnawialnych

Priorytet 4. Kreowanie wysokiej jakości życia.

Cel 4.1. Tworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych warunków życia

Zadania

- Poprawa jakości życia i zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej
- Poprawa realnego stanu i społecznego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów
- Zapobieganie przestępczości wśród nieletnich. Polepszenie współpracy policji ze społecznościami lokalnymi. Eliminowanie wpływów zorganizowanych grup przestępczych
- Zabezpieczenie i przeciwdziałanie skutkom nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i zjawisk przyrodniczych o charakterze klęsk żywiołowych

Cel 4.2. Poprawa ekologiczna warunków życia

Zadania

- Zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia środowiska w odniesieniu do:

Powietrza

- redukcja i neutralizacja gazowych zanieczyszczeń atmosfery u źródła (wymiana kotłowni w instytucjach i gospodarstwach prywatnych)
- gazyfikacja obszarów wiejskich

Wody

- poprawa zaopatrzenia w wodę i polepszenie jakości wody, szczególnie wody pitnej
- modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków w połączeniu z równoczesną rozbudową i budową systemów kanalizacji sanitarnej
- wzmocnienie obudowy biologicznej cieków i jezior

Gleby

- rekultywacja terenów zdewastowanych przyrodniczo, zwłaszcza poprzemysłowch i nieczynnych oraz „dzikich" wysypisk

- Regulacja stosunków wodnych w zakresie ochrony przeciw powodziowej i odprowadzania wód opadowych. Rozwój gminnego systemu małej retencji wodnej, z poszanowaniem warunków ekologicznych
- Racjonalizacja gospodarki odpadami (segregacja, recykling, utylizacja), gospodarcze wykorzystanie i unieszkodliwienie odpadów przemysłowych, w tym niebezpiecznych. Opracowanie i wdrożenie gminnego programu gospodarki odpadami

Cel 4.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi

Zadania

- Dostosowanie rozmiarów i lokalizacji ujęć wodnych do pozostających w dyspozycji zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Ochrona głównych

zbiorników wód

- Poprawa zwartości przestrzennej lasów i zwiększenie ich powierzchni. Wzrost różnorodności biologicznej i zwiększenie odporności ekosystemów leśnych
- Zmiany gminnego systemu gospodarowania energią w celu zwiększenia jej efektywności, zmniejszenia energochłonności i emisji zanieczyszczeń
- Aktywna ochrona zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazu rolniczego przyjaznego środowisku oraz rejonów rekreacji
- Eksploatacja zasobów biologicznych jezior i rzek na poziomie gwarantującym ich odnawialność

Cel 4.4. Poprawa efektywności ochrony przyrody i krajobrazu

Zadania

- Wzmocnienie spójności i ciągłości przestrzennej systemu obszarów chronionych
- Zapobieganie degradacji i niszczeniu krajobrazu obszarów zdegradowanych

Cel 4.5. Wspieranie różnorodności kulturowej gminy

Zadania

- Wspieranie działań służących umacnianiu tożsamości regionalnej z zachowaniem różnorodności tradycji, dorobku i dziedzictwa historycznego - Kociewia i Kaszub
- Wspieranie instytucji kulturalnych oraz ludowych form kultury
- Pielęgnowanie walorów historycznych gminy (pogranicze Kociewia i Kaszub)

Cel 4.6. Zachowanie dziedzictwa historycznego

Zadania

- Zachowanie i wspieranie rewitalizacji zabytkowych obiektów (grodziska, obiekty sakralne, dworki) i obszarów (rezerwaty, parki, cmentarze)
- Pielęgnowanie i promocja tradycji rolno-przemysłowych
- Utrwalanie i udokumentowanie najnowszej historii gminy,
- Promowanie jako najstarszej, starożytnej gminy na Pomorzu

Cel 4.7. Promocja zdrowia i rozwój kultury fizycznej

Zadania

- Polepszenie dostępu mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej. Modernizacja placówki służby zdrowia (Niepubliczny Ośrodek Zdrowia)
- Wspieranie inicjatyw służących promocji zdrowia i proekologicznemu stylowi życia
- Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu młodzieżowego, głównie w

oparciu o bazę szkoleniową szkół

- Poprawa warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych z terenu gminy

Priorytet 5. Rozwój międzynarodowej współpracy gminy.

Cel 5.1. Tworzenie dobrego wizerunku gminy w kontaktach międzygminnych i międzyregionalnych

Zadania

- Prowadzenie skutecznej promocji zagranicznej gminy, w tym uczestniczenie w międzynarodowych imprezach promocyjno-handlowych i turystycznych
- Ożywienie kontaktów z Polakami za granicą, zwłaszcza o pomorskim rodowodzie (Kociewsko-kaszubskim)